

Asia C-369/04

Hutchison 3G UK Ltd ym.

vastaan

Commissioners of Customs and Excise

(VAT and Duties Tribunal, Londonin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Kuudes arvonlisäverodirektiivi – Verolliset liiketoimet – Taloudellisen toiminnan käsite – 4 artiklan 2 kohta – Sellaisten toimilupien myöntäminen, joiden perusteella voidaan käyttää määrättyä telepalveluille varattua radiotaajuutta

Tuomion tiivistelmä

Verotus – Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen – Liikevaihtoverot – Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä – Kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu taloudellinen toiminta

(Neuvoston direktiivin 77/388 4 artiklan 1 ja 2 kohta)

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun kuudennen direktiivin 77/388 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava siten, että se, että taajuuksien osoittamisesta vastaava kansallinen sääntelyviranomainen myöntää kolmannen sukupolven matkaviestintää (ns. UMTS) koskevien toimilupien kaltaisia toimilupia järjestämällä huutokaupan oikeuksista käyttää televiestintälaitteita, ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettua taloudellista toimintaa eikä se näin ollen kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

Tätä toimintaa voidaan pitää välttämättömänä ennakkoedellytyksenä taloudellisten toimijoiden pääsulle matkaviestinnän markkinoille, ja se ei voi merkitä toimivaltaisen kansallisen viranomaisen osallistumista kyseisille markkinoille. Ainoastaan nämä toimijat, jotka ovat myönnettyjen oikeuksien haltijoita, toimivat kyseisillä markkinoilla hyödyntämällä kyseessä olevaa omaisuutta jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

Myöntäessään tällaiset luvat toimivaltainen kansallinen viranomainen ei näin ollen osallistu kyseisistä käyttöoikeuksista muodostuvan omaisuuden hyödyntämiseen jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa. Tässä myöntämismenettelyssä kyseinen viranomainen vain harjoittaa sen tehtäväksi nimenomaisesti annettua toimintaa, joka muodostuu elektromagneettisten taajuuksien käytön valvonnasta ja sääntelystä.

Lisäksi se seikka, että kyseisten toimilupien myöntämisestä on suoritettava maksu, ei muuta tämän toiminnan oikeudellista luonnetta.

(ks. 36, 38, 39 ja 43 kohta sekä tuomiolauselman)

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

26 päivänä kesäkuuta 2007 (*)

Kuudes arvonlisäverodirektiivi – Verolliset liiketoimet – Taloudellisen toiminnan käsite – 4 artiklan 2 kohta – Sellaisten toimilupien myöntäminen, joiden perusteella voidaan käyttää määrättyä telepalveluille varattua radiotaajuutta

Asiassa C-369/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka VAT and Duties Tribunal, London (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 24.8.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.8.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Hutchison 3G UK Ltd,

mmO2 plc,

Orange 3G Ltd,

T-Mobile (UK) Ltd ja

Vodafone Group Services Ltd

vastaan

Commissioners of Customs and Excise,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, P. Kriš, E. Juhász ja J. Klučka sekä tuomarit K. Schiemann, J. Makarczyk (esittelevä tuomari) ja U. Lohmus,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaajat: hallintovirkamiehet B. Fülöp ja K. Sztranc-Szawiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.2.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Hutchison 3G UK Ltd, mmO2 plc, Orange 3G Ltd, T-Mobile (UK) Ltd ja Vodafone Group Services Ltd, edustajinaan K. P. E. Lasok, QC, sekä solicitor J. Turnbull ja solicitor P. Lomas,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinnään M. Bethell ja R. Caudwell,

avustajinaan P. Goldsmith, QC, K. Parker, QC, ja C. Vajda, QC, sekä barrister G. Peretz,

- Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Molde, avustajanaan advokat K. Hagel?Sørensen,
- Saksan hallitus, asiamiehinään W.?D. Plessing ja C. Schulze?Bahr, avustajanaan Rechtsanwalt K.?T. Stopp,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään J. Rodriguez,
- Irlanti, asiamiehenään D. O'Hagan, avustajinaan A. Aston, SC, ja G. Clohessy, BL,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster ja M. de Grave,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään K. Gross, R. Lyal ja M. Shotton,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.9.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1; jäljempänä kuudes direktiivi) ja erityisesti sen 4 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Hutchison 3G UK Ltd, mmO2 plc, Orange 3G Ltd, T-Mobile (UK) Ltd ja Vodafone Group Services Ltd sekä toisaalta Commissioners of Customs and Excise (välillisestä verotuksesta vastaava viranomainen), jolla on toimivalta kantaa arvonlisävero Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja jossa pyritään saamaan oikeus vähentää se arvonlisäveron määrä, jonka nämä yhtiöt väittävät maksaneensa Secretary of State for Trade and Industryn (kauppa- ja teollisuusministeri, jäljempänä ministeri) myöntäessä vuonna 2000 kolmannen sukupolven matkaviestintää (ns. UMTS) koskevat toimiluvat (jäljempänä pääasiassa kyseessä olevat toimiluvat) järjestämällä huutokaupan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Arvonlisäveroa koskevat säännökset

Yhteisön lainsäädäntö

3 Kuudennen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan arvonlisäveroa on kannettava verovelvollisen tässä ominaisuudessaan maan alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta ja palvelujen suorituksesta.

4 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. 'Verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa

tulonsaantitarkoituksessa.

— —

5. Valtioita, hallinnollisia alueita, kuntia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä ei niiden viranomaisen ominaisuudessa harjoittaman toiminnan tai suorittamien liiketoimien osalta ole pidettävä verovelvollisina, vaikka ne tämän toiminnan tai liiketoimien yhteydessä kantaisivatkin maksun, lupamaksun, jäsenmaksun tai korvauksen.

Jos ne harjoittavat tällaista toimintaa tai suorittavat tällaisia liiketoimia, niitä on kuitenkin pidettävä verovelvollisina tämän toiminnan tai liiketoiminnan osalta, jos niiden jättäminen verovelvollisuuden ulkopuolelle johtaisi huomattavaan kilpailun vääristymiseen.

Edellä tarkoitettuja yhteisöjä on joka tapauksessa pidettävä verovelvollisina liitteessä D luetelluista liiketoimista, jos nämä eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

— —”

5 Kyseisen direktiivin 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vähennysoikeus syntyy, kun vähennyskelpoista veroa koskeva verosaatava syntyy.

2. Jos tavarat ja palvelut käytetään verovelvollisen arvonlisäverollisiin liiketoimiin, verovelvollisella on oikeus vähentää siitä verosta, jonka maksamiseen hän on velvollinen:

a) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu tavaroista tai palveluista, jotka verovelvolliselle on luovuttanut taikka suorittanut tai luovuttaa taikka suorittaa toinen verovelvollinen;

— —”

6 Kuudennen direktiivin liitteessä D oleva 1 kohta koskee televiestintää.

Kansallinen lainsäädäntö

7 Vuoden 1994 arvonlisäverolain (Value Added Tax Act 1994) 4 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Arvonlisäveroa kannetaan kaikista Yhdistyneessä kuningaskunnassa luovutettavista tavaroista tai suoritettavista palveluista, mikäli luovutus tai suoritus on verollinen ja sen tekee verovelvollinen liiketoimintansa yhteydessä tai sen edistämiseksi.”

Säännökset, jotka koskevat pääasiassa kyseessä olevien toimilupien myöntämistä

Yhteisön lainsäädäntö

8 Telepalvelualan yleisten valtuutusten ja yksittäisten toimilupien yhteisistä puitteista 10.4.1997 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/13/EY (EYVL L 117, s. 15) oli voimassa 25.7.2003 saakka.

9 Tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

— —

d) 'olennaisilla vaatimuksilla' niitä yleisen edun mukaisia muita kuin taloudellisia syitä, joiden vuoksi jäsenvaltio voi asettaa ehtoja televerkkojen perustamiselle ja/tai toiminnalle tai telepalvelujen tarjoamiselle. Tällaisia syitä ovat verkkotoimintojen turvallisuus, verkon eheyden säilyttäminen, ja, kun siihen on perusteltua aihetta, palvelujen yhteentoimivuuden takaaminen, tietosuoja, ympäristönsuojelu, kaupunki- ja maaseutusuunnittelun tavoitteet sekä taajuusalueen tehokas hyväksikäyttö ja häirinnän välttäminen radiotaajuuksia käyttävien telejärjestelmien ja muiden joko satelliittiyhteyksiin perustuvien tai maasta käytettävien teknisten järjestelmien välillä. —

10 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot voivat antaa yksittäisen toimiluvan ainoastaan siltä osin kuin luvanhaltija pääsee hyödyntämään niukkoja aineellisia tai muita voimavaroja tai kun luvanhaltijaa koskevat erityisvelvollisuudet tai luvanhaltijalla on III jakson säännösten mukaisia erityisiä oikeuksia."

11 Direktiivin 97/13 4 artiklan 1 kohdassa täsmennetään yleisiin valtuutuksiin liittyvät ehdot seuraavasti:

"Jos jäsenvaltiot vaativat, että telepalvelujen tarjoamista varten on oltava yleinen valtuutus, ehdot, joita voidaan, kun siihen on perusteltua aihetta, liittää näihin valtuutuksiin, esitetään liitteen 2 ja 3 kohdassa. Tällaisista valtuutuksista aiheutuvien, liitteen 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen asiaa koskevien olennaisten ja muiden yleiseen etuun liittyvien vaatimusten toteuttamisesta johtuvien kielteisten vaikutusten on oltava mahdollisimman vähäisiä."

12 Kyseisen direktiivin III jaksossa, johon sisältyy 7–11 artikla, säännellään yksittäisiä toimilupia, kun tilanne sallii tällaisten toimilupien myöntämisen. Kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että "ne ehdot, jotka yleisiin valtuutuksiin liittyvien ehtojen lisäksi voidaan, kun siihen on perusteltua aihetta, liittää yksittäisiin toimilupiin, esitetään liitteen 2 ja 4 kohdassa". Kyseisen liitteen 2.1 ja 4.2 kohdan mukaan kyse on erityisesti ehdoista, joiden tarkoitus on varmistaa asiaa koskevien olennaisten vaatimusten noudattaminen, ja radiotaajuuksien tehokkaaseen käyttöön ja hallintaan liittyvistä erityisehdoista.

13 Direktiivin 97/13 10 artiklan 1 kohdan nojalla jäsenvaltiot voivat rajoittaa yksittäisten toimilupien määrää siltä osin kuin se on tarpeen radiotaajuuksien tehokkaan hyödyntämisen varmistamiseksi. Kyseisen artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan niiden on tältä osin korostettava asianmukaisella tavalla tarvetta tarjota käyttäjille mahdollisimman suuri hyöty ja helpottaa kilpailun kehittymistä. Saman artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa jäsenvaltiot veloitetaan myöntämään yksittäiset toimiluvat puolueettomien, ketään syrjimättömien, yksityiskohtaisten, avoimien ja oikeasuhteisten valintaperusteiden perusteella.

14 Kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdasta seuraa, että toimilupien myöntäminen voi antaa aiheen periä maksuja, joilla "pyritään ainoastaan kattamaan sovellettavan yksittäisen toimiluvan myöntämisestä, käsittelystä, valvonnasta ja toimeenpanosta aiheutuvat hallinnolliset kulut". Lisäksi kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat, jos käytettävät voimavarat ovat niukat, sallia, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset perivät maksuja, joilla pyritään varmistamaan näiden voimavarojen mahdollisimman tehokas käyttö. Näiden maksujen on oltava ketään syrjimättömiä ja niissä on erityisesti otettava huomioon tarve edistää uusien palvelujen ja kilpailun kehittymistä.”

15 Direktiivi 97/13 kumottiin ja korvattiin 25.7.2003 lähtien sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi) 7.3.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/21/EY (EYVL L 108, s. 33).

16 Viimeksi mainitun direktiivin 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”_ _

3. Jäsenvaltiot voivat antaa yrityksille mahdollisuuden siirtää radiotaajuuksien käyttöoikeuksia muille yrityksille.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tietyn yrityksen aikomuksesta siirtää radiotaajuuksien käyttöoikeuksia ilmoitetaan taajuuksien osoittamisesta vastaavalle kansalliselle sääntelyviranomaiselle ja että mahdollinen siirto toteutetaan kansallisen sääntelyviranomaisen vahvistaman menettelyn mukaisesti ja että se julkistetaan. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että tällaisella siirrolla ei vääristetä kilpailua. Jos radiotaajuuksien käyttö on yhdenmukaistettu [Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 tehtyä Euroopan parlamentin ja neuvoston] päätöstä N:o 676/2002/EY (radiotaajuuspäätös) [(EYVL L 108, s. 1)] tai muuta yhteisön toimenpidettä soveltamalla, tällaisella siirrolla ei saa muuttaa kyseisen taajuuden käyttöä.”

Kansallinen lainsäädäntö

17 Vuoden 1949 langatonta lennätintekniikkaa koskevan lain (Wireless Telegraphy Act 1949, jäljempänä vuoden 1949 WTA) 1 §:n 1 momentin nojalla kukaan ei saa perustaa tai käyttää langatonta lennätintä taikka asentaa tai käyttää mitään langatonta lennätinlaitetta ilman lupaa, jonka ministeri antaa tämän pykälän nojalla. Vuoden 1949 WTA:ssa säädetään myös tähän kieltoon liittyvistä rikosoikeudellisista seuraamuksista.

18 Vuoden 1998 langatonta lennätintoimintaa koskevan lain (Wireless Telegraphy Act 1998, jäljempänä vuoden 1998 WTA) 2 §:n 1 momentissa annetaan suuntaviivat toimilupien myöntämiseksi ja erityisesti sallitaan ministeriön perivän maksuja, jotka ovat suurempia kuin hallintokulut. Kyseisen pykälän 2 momentin c kohdan mukaan näissä maksuissa otetaan huomioon intressi edistää seuraavia seikkoja:

- elektromagneettisten taajuuksien tehokas käyttö ja hallinnointi
- langattoman lennätintekniikan käytöstä saatavat taloudelliset edut
- uusien palvelujen kehittäminen
- kilpailu telepalvelujen tarjoamisessa.

19 Vuoden 1998 WTA:n 3 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kun otetaan huomioon tarve edistää elektromagneettisten taajuuksien optimaalista käyttöä, ministeri voi asetuksella säätää siitä, että tapauksissa, jotka määritetään asetuksessa tai jotka hän

yksilöi asetuksen nojalla, langatonta lennätintoimintaa koskevat toimilupahakemukset on tehtävä sellaisen menettelyn mukaisesti, joka

- a) vahvistetaan ministerin näiden asetusten mukaisesti julkaisemassa tiedonannossa ja
- b) jonka mukaan hakijan on tehtävä tarjous, jossa täsmennetään määrä, jonka se on halukas maksamaan toimiluvasta ministeriölle.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

20 Ministeri myönsi pääasiassa kyseessä olevat toimiluvat keväällä 2000 järjestämällä julkisen huutokaupan.

21 Nämä toimiluvat annettiin niille yrityksille, jotka tarjosivat eniten tuolloin tarjolla olleista taajuuksista, ja yksi näistä taajuuksista varattiin uudelle markkinoille tulijalle. Huutokaupan päätyttyä ostajat maksoivat yhteensä 22 477 400 000 Englannin punnan (GBP) suuruisen rahamäärän.

22 Huutokaupan järjesti ministerin nimissä Radiocommunications Agency (Radioviestintävirasto), joka on kauppaja- ja teollisuusministeriön alaisuuteen kuuluva toimeenpaneva virasto. Huutokauppamenettelyn aikana ei millään tavalla viitattu arvonlisäveroon.

23 Täten myönnettyjen toimilupien voimassaoloaika päättyy 31.12.2021, paitsi jos ministeri peruuttaa ne aikaisemmin tai luvanhaltija luopuu niistä.

24 Koska huutokaupassa ostajina olleet yhtiöt katsoivat, että tämä toimilupien myöntäminen oli arvonlisäveron alaista ja että arvonlisävero sisältyi maksettuihin rahamääriin, ne vaativat vähennysoikeutta niiden rahamäärien osalta, jotka ne väittävät täten maksaneensa arvonlisäverona, sen kansallisen lainsäädännön nojalla, jolla on pantu täytäntöön kuudennen direktiivin 17 artikla. Koska niiden vaatimukset hylättiin sillä perusteella, että pääasiassa kyseessä olevien toimilupien myöntäminen ei ollut arvonlisäveron alaista, ne veivät asian ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

25 Tämän perusteella VAT and Duties Tribunal, London on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko riidattomassa tosiseikastokuvauksessa esitetyssä tilanteessa kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua käsitettä ’taloudellinen toiminta’ tulkittava siten, että siihen sisältyy se, että ministeri myöntää lupia järjestämällä huutokaupan oikeuksista käyttää televiestintälaitteita elektromagneettisten taajuuksien määrätyissä osissa (jäljempänä [kyseinen] toiminta), ja millä seikoilla on merkitystä tämän kysymyksen ratkaisemisen kannalta?
- 2) Millä seikoilla on riidattomassa tosiseikastokuvauksessa esitetyssä tilanteessa merkitystä arvioitaessa sitä, toimiko ministeri [kyseistä] toimintaa harjoittaessaan kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla ’viranomaisen ominaisuudessa’?
- 3) Voiko [kyseinen] toiminta riidattomassa tosiseikastokuvauksessa esitetyssä tilanteessa olla i) osittain taloudellista toimintaa ja osittain muuta toimintaa ja/tai ii) osittain toimintaa, jota harjoittaa julkisoikeudellinen yhteisö viranomaisen ominaisuudessa, ja osittain muuta toimintaa, jolloin toiminta olisi kuudennen direktiivin nojalla osittain arvonlisäveron alaista ja osittain ei?
- 4) Kuinka todennäköistä ja ajallisesti kuinka lähellä ajankohtaa, jona [kyseistä] toimintaa on harjoitettu, kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettun ’huomattavan kilpailun vääristymisen’ on oltava, jotta [kyseistä] toimintaa harjoittavaa henkilöä

voidaan pitää kyseisessä alakohdassa edellytetyllä tavalla verovelvollisena kyseisestä toiminnasta? Millä tavoin verotuksen neutraalisuuden periaate mahdollisesti vaikuttaa tähän kysymykseen?

5) Käsittääkö kuudennen direktiivin liitteessä D (johon viitataan [kyseisen] direktiivin 4 artiklan 5 kohdan kolmannessa alakohdassa) mainittu sana 'televiestintä' sen, että ministeri myöntää luvat järjestämällä huutokaupan oikeuksista käyttää televiestintälaitteita elektromagneettisten taajuuksien määrittelyissä osissa riidattomassa tosiseikastokuvauksessa esitetyssä tilanteessa?

6) Mikäli i) jäsenvaltio päättää panna täytäntöön kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 5 kohdan lainsäädännöllä, jolla annetaan hallituksen elimelle (kuten tässä tapauksessa Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeriölle) valtuudet antaa ohjeita, joissa täsmennetään, mitä hallituksen elinten luovuttamia tavaroita tai suorittamia palveluja on kohdeltava veronalaisina luovutuksina, ja ii) kyseinen hallituksen elin antaa tai pyrkii antamaan kyseisten valtuuksien perusteella ohjeita, joissa täsmennetään, että tietyt luovutukset ovat veronalaisia, onko asiassa C-106/89, Marleasing, 13.11.1990 annetun tuomion (Kok. 1990, s. I-4135, Kok. Ep. X, s. 599) 8 kohdassa vahvistetulla periaatteella merkitystä kansallista lainsäädäntöä ja kyseisiä ohjeita tulkittaessa (ja mikäli on, mikä merkitys)?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa ensimmäisellä kysymyksellään tietää, onko sellainen toiminta, jossa ministeri myöntää pääasiassa kyseessä olevat toimiluvat järjestämällä huutokaupan, kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.

27 Kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan verovelvollisella tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta. Tämä taloudellisen toiminnan käsite määritellään kyseisessä 2 kohdassa siten, että sitä on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta ja erityisesti liiketoiminta, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

28 Tältä osin on täsmennettävä, että vaikka kuudennen direktiivin 4 artiklassa vahvistetaan arvonlisäverolle erittäin laaja soveltamisala, tuossa säännöksessä tarkoitetaan ainoastaan toimintaa, joka on luonteeltaan taloudellista (ks. vastaavasti asia C-306/94, Régie dauphinoise, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3695, 15 kohta; asia C-77/01, EDM, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-4295, 47 kohta ja asia C-465/03, Kretztechnik, tuomio 26.5.2005, Kok. 2005, s. I-4357, 18 kohta).

29 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan verovelvollisen ja taloudellisen toiminnan määritelmien tarkastelu osoittaa taloudellisen toiminnan käsitteen soveltamisalan laajuuden ja kyseisen käsitteen objektiivisuuden, millä tarkoitetaan sitä, että toimintaa tarkastellaan sellaisenaan sen tarkoituksesta tai tuloksesta riippumatta (ks. erityisesti asia C-223/03, University of Huddersfield, tuomio 21.2.2006, Kok. 2006, s. I-1751, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Ennakkoratkaisupyyntöön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee pääasian osalta, että ministerin toiminta on muodostunut eräitä elektromagneettisia taajuuksia koskevien käyttöoikeuksien myöntämisestä taloudellisille toimijoille määrääjäksi huutokaupalla. Myöntämismenettelyn päätteeksi näille toimijoille on myönnetty lupa käyttää täten hankittuja oikeuksia sellaisten televiestintälaitteiden käyttöön ottamiseksi, jotka toimivat elektromagneettisten taajuuksien tietyissä osissa.

31 Näin ollen on määritettävä, onko tällaisen luvan myöntämisen katsottava olevan luonteeltaan kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua omaisuuden hyödyntämistä.

32 Aluksi on täsmennettävä, että käsitteellä hyödyntäminen viitataan tässä säännöksessä yhteisen arvonlisäverojärjestelmän neutraalisuuden periaatteen vaatimusten mukaisesti kaikkiin liiketoimiin, joilla pyritään kyseisen omaisuuden hyödyntämiseen jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa, näiden liiketoimien oikeudellisesta muodosta riippumatta (ks. vastaavasti asia C-186/89, Van Tiem, tuomio 4.12.1990, Kok. 1990, s. I-4363, 18 kohta; em. asia EDM, tuomion 48 kohta ja asia C-8/03, BBL, tuomio 21.10.2004, Kok. 2004, s. I-10157, 36 kohta).

33 Tältä osin on korostettava, että pääasiassa kyseessä oleva toiminta muodostuu sellaisten lupien myöntämisestä, joiden perusteella luvansaajina olevat taloudelliset toimijat voivat hyödyntää tähän perustuvia käyttöoikeuksiaan tarjoamalla yleisölle palvelujaan matkaviestinnän markkinoilla maksua vastaan.

34 Tällainen toiminta muodostaa kuitenkin keinon täyttää yhteisön oikeudessa asetetut ehdot, joilla pyritään erityisesti varmistamaan taajuusalueen tehokas hyväksikäyttö ja häirinnän välttäminen radiotaajuuksia käyttävien telejärjestelmien ja muiden joko satelliittiyhteyksiin perustuvien tai maasta käytettävien teknisten järjestelmien välillä sekä radiotaajuuksien tehokas hallinnointi, kuten ilmenee direktiivin 97/13 2 artiklan 1 kohdan d alakohdasta, 4 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta.

35 Lisäksi on tärkeää korostaa, että tällaisten lupien myöntäminen kuuluu sekä direktiivin 97/13 että vuoden 1949 WTA:n ja vuoden 1998 WTA:n nojalla kyseessä olevan jäsenvaltion yksinomaiseen toimivaltaan.

36 Sellaista toimintaa, josta pääasiassa on kyse, voidaan siten pitää välttämättömänä ennakoedellytyksenä pääasian kantajien kaltaisten taloudellisten toimijoiden pääsulle matkaviestinnän markkinoille. Kyseinen toiminta ei voi merkitä toimivaltaisen kansallisen viranomaisen osallistumista kyseisille markkinoille. Ainoastaan nämä toimijat, jotka ovat myönnettyjen oikeuksien haltijoita, toimivat kyseisillä markkinoilla hyödyntämällä kyseessä olevaa omaisuutta jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

37 Näin ollen sellaisen toiminnan harjoittaminen, josta pääasiassa on kyse, ei luonteensa puolesta kuulu taloudellisille toimijoille. Tältä osin on täsmennettävä, että on merkityksetöntä, että kyseiset toimijat voivat vastedes siirtää radiotaajuuksien käyttöoikeutensa. Paitsi että tällainen siirto kuuluu direktiivin 2002/21 9 artiklan 4 kohdan mukaisesti taajuuksien osoittamisesta vastaavan kansallisen sääntelyviranomaisen valvonnan alaisuuteen, sitä ei voida verrata julkisen vallan toteuttamaan luvan myöntämiseen.

38 Myöntäessään tällaisen luvan toimivaltainen kansallinen viranomainen ei näin ollen osallistu radiotaajuuksien käyttöoikeuksista muodostuvan omaisuuden hyödyntämiseen jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa. Tässä myöntämismenettelyssä kyseinen viranomainen vain harjoittaa sen tehtäväksi nimenomaisesti annettua toimintaa, joka muodostuu elektromagneettisten taajuuksien käytön valvonnasta ja sääntelystä.

39 Lisäksi se seikka, että sellaisten toimilupien myöntämisestä, joista pääasiassa on kyse, on suoritettava maksu, ei muuta tämän toiminnan oikeudellista luonnetta (ks. vastaavasti asia C-343/95, *Diego Calì & Figli*, tuomio 18.3.1997, Kok. 1997, s. I-1547, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Tämä myöntäminen ei näin ollen voi olla kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.

41 Tätä päätelmää ei horjuta väite, jonka mukaan kyseisen direktiivin 4 artiklan 5 kohta huomioon ottaen ei voida sulkea pois sitä, että julkisoikeudellisen yhteisön harjoittama sääntelytoiminta on tämän saman direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, jolloin kyseistä yhteisöä on pidettävä verovelvollisena tämän toiminnan osalta.

42 Vaikka nimittäin oletettaisiinkin, että tällaista sääntelytoimintaa voidaan pitää taloudellisena toimintana, kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan soveltaminen edellyttää kuitenkin sitä, että kyseisen toiminnan todetaan etukäteen olevan taloudellista toimintaa. Tämän tuomion 40 kohdassa annetusta vastauksesta ilmenee kuitenkin, että asia ei ole näin.

43 Ensimmäiseen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava siten, että se, että taajuuksien osoittamisesta vastaava kansallinen sääntelyviranomainen myöntää sellaisia toimilupia, joista pääasiassa on kyse, järjestämällä huutokaupan oikeuksista käyttää televiestintälaitteita, ei ole kyseisessä artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa eikä se näin ollen kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

Muut kysymykset

44 Ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen vuoksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen muihin kysymyksiin ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava siten, että se, että taajuuksien osoittamisesta vastaava kansallinen sääntelyviranomainen myöntää kolmannen sukupolven matkaviestintää (ns. UMTS) koskevien toimilupien kaltaisia toimilupia järjestämällä huutokaupan oikeuksista käyttää televiestintälaitteita, ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettua taloudellista toimintaa eikä se näin ollen kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.